

Številka: 01110-11/2014/5

Datum: 19. 12. 2014

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Ministrstvo za zdravje
Zdravstveni inšpektorat
Varuh človekovih pravic
Vsi zastopniki pacientovih pravic

ZADEVA: Nasprotovanje nameravani odložitvi uvedbe Bele napotnice

Spoštovani,

Generalni direktor Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije je dne 17. 12. 2014 obvestil javnost, da bo ZZZS uvedbo bele napotnice odložil. Zdravniška zbornica Slovenije je nad odločitvijo ZZZS-ja ogorčena in ji najostreje nasprotuje.

Zaradi številnih nejasnosti, ki se v zvezi z uvedbo Bele napotnice pojavljajo v javnosti, v nadaljevanju predstavljamo njeno pravno naravo in pojasnjujemo, zakaj jo je Zdravniška zbornica uvedla.

Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-125/97 dne 24.6.1998, torej pred šestnajstimi leti, odločilo, da ZZZS s svojimi postopki ne sme omejevati zavarovancev, ki so prejeli zdravstvene storitve v samoplačniških ambulantah, pri nadaljevanju zdravljenja v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja. V navedeni odločbi je Ustavno sodišče izrecno zapisalo:

*»Izpodbijana določba s svojim drugim odstavkom namreč **privede zavarovanca v absurden položaj, ko je zaradi izbire zdravnika, ki ga ne veže z Zavodom posebna pogodba, za katerega storitev je plačal polno ceno** kljub vplačanim prispevkom obveznega zavarovanja, "kaznovan" še s tem, da mora v celoti plačati še storitve vseh drugih zdravstvenih delavcev, ki jih v svoji situaciji potrebuje. Takšna ureditev plačevanja storitev izniči pravico do proste izbire zdravnika, zasebne zdravnike pa postavlja v položaj, ki ga zakon ne predvideva.«*

Nasprotniki uvedbe Bele napotnice se zavzemajo ravno za obratno, in sicer da zavarovanci, ki so prejeli samoplačniške zdravstvene storitve, ne smejo imeti možnosti nadaljevanja zdravljenja v javnem zdravstvenem sistemu, saj naj bi v nasprotnem primeru prihajalo do preskakovanja

čakalnih vrst. S takšnimi argumenti se poskuša ravnanje samoplačnikov prikazati kot družbeno nesprejemljivo, mestoma celo kriminalno. Pri tem pa se zavestno pozablja, da so vsi samoplačniki **zavarovanci**, torej plačniki zdravstvenih prispevkov, ki so zaradi predolгих čakalnih vrst v javnem zdravstvenem sistemu, **prisiljeni** koristiti samoplačniške storitve. Razlog predolгим čakalnim vrstam pa niso samoplačniki, ampak slabo urejen način financiranja zdravstvenih storitev, za kar je odgovor ZZZS. Vsakemu razumnemu človeku bi moralo biti ob tem jasno, da zavarovanci s plačevanjem zdravstvenih storitev iz lastnega žepa, ne podaljšujejo, ampak ravno nasprotno, skrajšujejo čakalne vrste za ostale zavarovance. Po prepričanju Ustavnega sodišča teh zavarovancev ni mogoče še dodatno kaznovati z onemogočanjem vstopa v javni zdravstveni sistem in prav takšnega mnenja je bila tudi Zdravniška zbornica ob uvedbi Bele napotnice. Na tem mestu je potrebno dodatno izpostaviti, da je vse argumente, ki jih danes navajajo nasprotniki uvedbe Bele napotnice, pred šestnajstimi leti že pretehtalo Ustavno sodišče in jih izrecno zavrnilo, natančneje, označilo jih je za absurdne.

Od sprejema odločbe Ustavnega sodišča velja, da imajo zavarovanci, ki so prejeli samoplačniške storitve, pravico z zdravljenjem nadaljevati v javnem zdravstvenem sistemu. ZZZS te pravice zavarovancem v zadnjih šestnajstih letih ni uradno nikoli zanimal, vendar pa ni izdelal uradne poti, po kateri bi zavarovanci do zagotovljene pravice lahko v praksi tudi dejansko prišli. ZZZS je tako zdravnikom v samoplačniški ambulanti dovolil, da oblikujejo svoje lastne napotnice (oz. lastne dokumente), s katerimi bi svojim pacientom omogočali nadaljevanje zdravljenja v javni zdravstveni mreži. V praksi takšna ureditev seveda ni mogla zaživeti, saj sistem napotitev, pri katerem vsak izvajalec oblikuje lastne dokumente, ne more delovati. Zato danes vemo, da je pravica zavarovancev do nadaljnjega zdravljenja v javnem zdravstvenem sistemu, postala le še ena izmed številnih deklaratorno zagotovljenih pravic, do katerih zavarovanci, spričo odsotnosti ustrezne ureditve ZZZS-ja, ne morejo priti.

Ker opredeljenega neustavnega položaja ZZZS v vsem tem času ni odpravil, je letos enotni obrazec za samoplačniške ordinacije oblikovala Zdravniška zbornica. K projektu je naposled pristopil tudi ZZZS in oblikoval še navodila za vse izvajalce, ki bodo izdajali Belo napotnico in izvajalce, ki bodo na njeni podlagi sprejemali zavarovance v obravnavo. Projekt je bil tudi izrazito dobro medijsko pokrit, zato je bila strokovna in splošna javnost že v nekaj dneh seznanjena z novostmi.

Zaradi vsega navedenega preseneča, da so se nasprotovanja uvedbi projekta Bele napotnice pojavila za tem, ko je generalni direktor ZZZS-ja že podpisal okrožnico z navodili glede njene uporabe. Nasprotniki spremembam ugovarjajo iz istih razlogov, kot so jih navajali že pred šestnajstimi leti, te razloge pa je Ustavno sodišče označilo za absurdne, zato jim Zdravniška zbornica ne namerava več poklanjati nobene pozornosti.

Z Belo napotnico se uresničujejo ustavno zagotovljene človekove pravice slovenskih zavarovancev, ki jih je s svojo odločbo v bran vzelo Ustavno sodišče, zato Zdravniška zbornica odložitve uvedbe Bele napotnice ne sprejema. Ob tem posebej izpostavljamo, da **pravica zavarovancev do napotitve v javno zdravstveno mrežo na drugi strani predstavlja obveznost zdravnikov v samoplačniški ambulanti, da takšno napotitev tudi opravijo**. Ker gre za pravice zavarovancev in obveznosti izvajalcev, ki temeljijo na veljavnih predpisih in odločbi Ustavnega sodišča, ZZZS njihovega izvrševanje ne more zaustaviti, še zlasti ne z odločitvijo Upravnega

odbora ZZS-ja, ki si v nasprotju z zakonom lasti pristojnost za urejanje celotnega zdravstvenega sistema.

Ob tem vas še obveščamo, da bo Zdravniška zbornica že v prihodnjem tednu pripravila dodatni obrazec Bele napotnice, ki bo izvajalcem omogočal elektronsko izpolnjevanje podatkov. S tem se bo postopek njenega izdajanja še poenostavil in pospešil.

S spoštovanjem in lep pozdrav,

Pripravil:

Peter Renčel, univ. dipl. prav.

prim. Andrej Možina, dr. med.
predsednik